

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет енергетики та комп'ютерних технологій
Кафедра електромеханіки, електротехніки, біомедичної
інженерії та теоретичної електротехніки

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки
для проведення практичної та самостійної роботи

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
спеціальності 163 «Біомедична інженерія»

Харків
2025

Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет енергетики та комп'ютерних технологій
Кафедра електромеханіки, електротехніки, біомедичної інженерії та
теоретичної електротехніки

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки
щодо проведення практичної та самостійної роботи

для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти спеціальності 163 «Біомедична інженерія»

Затверджено рішенням НМК ФЕРКТ

Протокол № 2 від 26 грудня 2024 р.

Харків 2025

УДК 001.8(072)

М 52

Схвалено на засіданні кафедри ЕРБМІЕ
Протокол № 6 від 4 грудня 2024 р.

Рецензенти:

О. Г. Аврунін, докт. техн. наук, проф., завідувач кафедри біомедичної інженерії Харківського національного університету радіоелектроніки;

О. М. Мороз, докт. техн. наук, проф., професор кафедри електропостачання та енергетичного менеджменту Державного біотехнологічного університету.

М 52

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
методичні вказівки щодо проведення практичної та самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 163 «Біомедична інженерія». Держ. біотехнол. ун-т ; уклад.: Н. Г. Косуліна, М. Л. Лисиченко, В. О. Шигимага, М. О. Чорна. – Харків: [б. в.], 2025. – 37 с.

У методичних вказівках надано роз'яснення щодо проведення практичної та самостійної роботи для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 163 «Біомедична інженерія». Представлені практичні заняття з дисципліни, контрольні запитання поточні та підсумкові. Самостійна робота надана у вигляді огляду нормативних документів, положень та законів, які стосуються науковій діяльності.

УДК 001.8(072)

Відповідальний за випуск: Н. Г. Косуліна

© Державний біотехнологічний університет, 2025
© Н. Г. Косуліна,
М. Л. Лисиченко,
В. О. Шигимага,
М. О. Чорна

2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ.....	8
КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ.....	17
САМОСТІЙНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ.....	20
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	36

ВСТУП

В умовах інтенсивного зростання об'ємів наукової і науково–технічної інформації, оновлення системи наукових знань виникає потреба в якісно новій теоретичній підготовці висококваліфікованих спеціалістів, здатних до самостійної творчої роботи, комерціалізації науки і впровадження у виробництво наукомістких технологій і впевненого пристосування до сучасних ринкових відносин.

Сутність вищої освіти не тільки у підготовці спеціалістів певної галузі знань, а й у безперервному набутті вмінь і навичків самоосвіти, вміння аналізувати процеси і явища незалежно від того, в якій галузі вони будуть працювати – у сфері науки чи виробництва. Знання теорії, методології, методів організації науково–дослідної діяльності допоможе PhD студентам та здобувачам легко включитись у професійну діяльність, втілювати наукові знання у практику, сприятиме розвитку раціонального творчого наукового мислення.

Вивчаючи дисципліну «Методологія та організація наукових досліджень» студенти PhD одержать інформацію про науку, її роль у розвитку навколишнього середовища, суспільства, технологій, дозволить набути уміння і навичок проведення наукових досліджень, вибору й аналізу інформації, формування цілей і завдань наукового дослідження, здійснити узагальнення наукової інформації, зробити певні висновки, готувати технічні й технологічні рекомендації. Наразі спостерігається недостатність знань про сучасні й спеціалізовані методики, методологію проведення наукових досліджень саме для PhD студентів.

Наукова діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітнього процесу й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної та виробничої діяльності у системі вищої освіти.

Закон України «Про вищу освіту» визначає головні завдання наукової діяльності у вищих навчальних закладах, до яких належать: органічна єдність змісту освіти й програм наукової діяльності; створення стандартів вищої освіти, підручників і навчальних посібників з урахуванням досягнень науки й техніки; упровадження результатів наукових досліджень у практику; безпосередня участь суб'єктів навчально-виховного процесу в науково-дослідних роботах, що проводяться у вищому навчальному закладі; організація наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, олімпіад, конкурсів науково-дослідних, курсових, дипломних та інших робіт учасників навчально-виховного процесу.

Науково-дослідна діяльність у вищих навчальних закладах України здійснюється на основі діючих Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», статутів університетів та інших вищих навчальних закладів 3 і 4 рівнів акредитації. Успішність наукової

діяльності неможлива без знання її методології, теорії, технології, методів та організації. Ці знання потрібні студентам, аспірантам, докторантам, співробітникам наукових підрозділів факультетів – всім тим, хто бере участь у навчальному й науковому процесі.

Мета методичних вказівок з дисципліни полягає у наданні методичних рекомендацій щодо виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних, дисертаційних та інших робіт, ознайомленні нормативних документів які стосуються науковій діяльності закладів вищої освіти.

У результаті вивчення дисципліни PhD студенти будуть знати основні закономірності розвитку науки та методологію проведення наукових досліджень. уміти: оформлювати результати наукових досліджень; проводити аналіз експериментальних даних; формулювати висновки та пропозиції; працювати із сучасними джерелами інформації. Методичні вказівки «Методологія та організація наукових досліджень» рекомендується для PhD студентів.

Програмні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми біомедичної інженерії на основі системного наукового 7 світогляду та загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК1. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у біомедичній інженерії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з біомедичної інженерії, біоінженерії, медицини та суміжних галузей.

СК2. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок в біомедичній інженерії українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом наукових досліджень.

СК3. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, медичні бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК4. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері біомедичної інженерії та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство під час їх реалізації.

СК5. Здатність обґрунтовувати та захищати методологію та результати досліджень і проекти у сфері біомедичної інженерії.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері біомедичної інженерії, оцінювати та

забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

СК8. Здатність застосовувати електромагнітні поля для впливу на біологічні об'єкти для контролю, оцінки їх стану та підвищення продуктивності.

СК9. Здатність розробляти пристрої і систем на основі електромагнітного випромінювання.

Програмні результати навчання:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері біомедичної інженерії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з біомедичної інженерії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Глибоко розуміти загальні принципи та методи біомедичної інженерії, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біомедичної інженерії та у викладацькій практиці.

РН3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного і аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН4. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно їх використовувати для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у біомедичній інженерії та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН5. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з біомедичної інженерії та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми біомедичної інженерії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

РН8. Досліджувати, розробляти, застосовувати, вдосконалювати та впроваджувати наукові та інженерні рішення, засоби, методи та технології

для вирішення проблем медичної та біомедичної інженерії.

РН9. Вирішувати комплексні проблеми біоінженерії для створення або заміни клітин, тканин та органів людського тіла, для вдосконалення і корекції їх функцій, розробки на цій основі лікувальних і діагностичних технологій, засобів і систем.

РН10. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми біомедичної інженерії державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН11. Складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері біомедичної інженерії.

РН12. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері біомедичної інженерії, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

РН13. Досліджувати і використовувати електромагнітні явища для контролю, оцінки й поліпшення стану біологічних об'єктів у агропромисловому комплексі, створення систем електромагнітного та електроакустичного впливу на них.

РН14. Вміти застосовувати знання принципів побудови сучасних пристроїв та систем на основі електромагнітного випромінювання, засобів автоматизації біомедичного обладнання, методів та принципів отримання та обробки сигналів та зображень біологічних об'єктів.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНЕ

на тему: «НАУКА Й НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ»

1. Виникнення та еволюція науки
2. Теоретичні та методологічні принципи науки
3. Види та ознаки наукового дослідження
4. Методологія і методи наукових досліджень

Контрольні запитання до практичного

1. Наукова діяльність. Види наукової діяльності.
2. Історичні етапи науки.
3. Розвиток науки у ХІХ столітті.
4. Наука ХХ століття і початку ХХІ століття: характерні особливості.
5. Види та ознаки наукового дослідження.
6. Теоретичні та методологічні принципи науки.
7. Наукова ідея, науковий принцип. Наукові поняття та гіпотези.
8. Методологія наукового дослідження.
9. Фундаментальні наукові дослідження.
10. Прикладні наукові дослідження.
11. Філософські методи та їх роль у науковому пізнанні
12. Загальнонаукові методи дослідження.
13. Організація наукової діяльності в Україні.
14. Застосування дедуктивного та індуктивного методів.
15. Метод системного аналізу.

Рекомендована література до практичного

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень [Текст]: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. Т. Білуха. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.
2. Бурчин М. Н. Введение в современную точную методологию науки: структуры систем знаний [Текст] / М. Н. Бурчин, В. И. Кузнецов. – М.: АО «Аспект-Пресс», 1994. – 120 с.
3. Дудченко А. А. Основы научных исследований [Текст]: Учеб. пособие / А. А. Дудченко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 114 с.
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст]: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. — 3-е вид., перероб. і допов. — К.: ВД «Професіонал», 2005. — 240 с.
5. Коровайченко Ю. М. Alma mater, або як стати справжнім студентом [Текст: (інформація для абітурієнтів, студентів, батьків, викладачів) / Ю. М. Коровайченко. – К.: «ВМУРоЛ», 2003. – 115 с. – (Путівник в країну

«Студентство»).

6. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі [Текст]: Навч. посібник / І. П'ятницька-Позднякова. – К.: [б.в.], 2003. – 116 с.

7. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень [Текст] / В. К. Сидоренко. – К.: 2000. – РНКЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.

8. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко: Підручник для студентів вищих навч. закладів. – Х.: ХДАК, 1998. – 288 с.

ПРАКТИЧНЕ

на тему: «ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Загальна характеристика процесів наукового дослідження
2. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези
3. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження
4. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень
5. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу
6. Бібліографічний апарат наукових досліджень
 - Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел
 - Правила бібліографічного опису окремих видів документів
 - Розташування бібліографічних описів у списках літератури
 - Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт
7. Пошук інформації у процесі наукової роботи
8. Електронний пошук наукової інформації

Контрольні запитання до 2 розділу

1. Процеси наукового дослідження. Загальна характеристика.
2. Формулювання теми наукового дослідження.
3. Постановка проблеми наукового дослідження.
4. Визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження.
5. Виявлення і ознайомлення з основними літературними та архівними джерелами.
6. Методологія теоретичних досліджень.
7. Бібліографічний апарат наукових досліджень.
8. Наукова інформація та способи її пошуку.
9. Пошук інформації за ключовим словом.
10. Комп'ютер як інструмент науково-дослідної роботи.

11. Пошук інформації в процесі наукової роботи. Загальна характеристика.
12. Поняття «інформаційний пошук». Етапи інформаційного пошуку.
13. Визначення теми інформаційного пошуку, а також його хронологічних, мовних та географічних меж.
14. Джерела пошуку інформації, їх класифікація.
15. Джерела первинної та вторинної інформації.
16. Характеристика масиву інформаційних матеріалів.
17. Пошук інформації, його етапи.
18. Бібліографічний пошук інформації з суспільних наук.
19. Пошук бібліографічної інформації в каталогах і картотеках.
20. Електронні засоби пошуку інформації.

Рекомендована література до практичного

1. Про вищу освіту [Текст]: закон України. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 64 с. – (Закони України).
2. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. – Електрон. дан. – К.: Верховна Рада України. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12), вільний. Назва з екрану.
3. Про освіту [Текст]: закон України. – К.: Парламентське вид-во, 1991. – 45 с. – (Закони України).

**ПРАКТИЧНЕ на тему:
«РОБОТА НАД НАПИСАННЯМ НАУКОВИХ СТАТЕЙ, МОНОГРАФІЙ,
НАУКОВИХ ДОПОВІДЕЙ І ПОВІДОМЛЕНЬ»**

1. Види наукових публікацій
2. Наукова монографія
3. Наукова стаття
4. Тези наукової доповіді (повідомлення)
5. Наукова доповідь (повідомлення)
6. Правила оформлення публікацій
7. Використання програми Microsoft Word для оформлення наукових робіт значного обсягу (монографій, дисертацій, авторефератів, підручників тощо)

Контрольні запитання до практичного

1. Наукова публікація. Поняття. Функції основні види.
2. Наукова монографія.
3. Наукова стаття та її структурні елементи.
4. Тези наукової доповіді. Правила їх написання.
5. Правила оформлення публікацій.
6. Використання програми Microsoft Word для оформлення наукових

робіт.

7. Оформлення таблиць та рисунків у Microsoft Word.

Рекомендована література до практичного

1. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів... – К.: Знання, 2008. – 16 с.

2. Миллхоллон М., Мюррей К. Эффективная работа: Word 2003; перев. С англ. – СПб.: Питер, 2004. – 944 с.

3. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі [Текст]: Навч. посібник / І. П'ятницька-Позднякова. – К.: [б.в.], 2003. – 116 с.

ПРАКТИЧНЕ

на тему: «ВИДИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ»

5.1. Навчально-дослідна робота студентів (НавДРС)

5.2. Науково-дослідна робота студентів (НДРС)

Контрольні запитання до практичного

1. Ознаки навчально-дослідної роботи студентів.

2. Розрізнення навчально-дослідної та науково-дослідної роботи студентів.

3. Напрями організації НДРС.

4. Форми організації й проведення НДРС в університеті.

5. Зміст роботи наукових гуртків та проблемних семінарів.

Рекомендована література до практичного

1. Дудченко А. А. Основы научных исследований [Текст]: Учеб. пособие / А. А. Дудченко. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. – 114 с.

2. Ковальчук В. В. Основы научных исследований [Текст]: навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – 3-е вид., перероб. і допов. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.

3. Коровайченко Ю. М. Alma mater, або як стати справжнім студентом [Текст: (інформація для абітурієнтів, студентів, батьків, викладачів) / Ю. М. Коровайченко. – К.: «ВМУРОЛ», 2003. – 115 с. – (Путівник в країну «Студентство»).

ПРАКТИЧНЕ
на тему: «РЕФЕРАТИ, КУРСОВІ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНІ РОБОТИ
ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РІВНІВ БАКАЛАВРА,
СПЕЦІАЛІСТА, МАГІСТРА

Контрольні запитання до практичного

1. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи.
2. Етап роботи над курсовою (кваліфікаційною) роботою.
3. Робота над текстом курсової (кваліфікаційної) роботи.
4. Оформлення курсової й кваліфікаційної робіт.
5. Підготовка до захисту й захист курсових і кваліфікаційних робіт.
6. Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження.
7. Завдання магістерської роботи.
8. Вибір та уточнення теми магістерської роботи, підбір та вивчення літератури.
9. Структура магістерської роботи.
10. Процедура підготовки і захисту магістерської роботи

Рекомендована література до практичного

1. Коровайченко Ю. М. Alma mater, або як стати справжнім студентом [Текст]: (інформація для абітурієнтів, студентів, батьків, викладачів) / Ю. М. Коровайченко. – К.: «ВМУРОЛ», 2003. – 115 с. – (Путівник в країну «Студентство»).
2. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту [Текст] / І. В. Мороз. – К.: Т-во «Знання», 1997. – 56 с.

ПРАКТИЧНЕ
на тему: «ПЕДАГОГІЧНА І НАУКОВО-ВИРОБНИЧА
ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ»

1. Загальні вимоги щодо практики та її види
2. Педагогічна практика
3. Науково-виробнича практика

Контрольні запитання до практичного

1. Вимоги щодо практики та її види.
2. Мета, завдання та зміст педагогічної практики.
3. Організація проведення практики та підведення її підсумків.
4. Форми контролю за педагогічною практикою.
5. Загальні вимоги до науково-виробничої практики.

6. Основні види робіт під час науково-виробничої практики.
7. Науково-дослідна робота студентів під час практики.
8. Виховна робота студентів під час практики.
9. Підсумкова атестація з науково-виробничої практики.

Рекомендована література до практичного

1. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст]: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. — 3-є вид., перероб. і допов. — К.: ВД «Професіонал», 2005. — 240 с.
2. Калуєв А. В. Что полезно знать ученому перед тем, как писать свой труд. — Киев, 2001.
3. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (Затверджено наказом Міністерства освіти України від 8.04.93 № 93 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 20.12.94 № 351) // <http://www.minagro.gov.ua/page/?n=4944>
4. Про практичну підготовку студентів // http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc

ПРАКТИЧНЕ

на тему: «ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ. АСПІРАНТУРА І ДОКТОРАНТУРА»

1. Загальні положення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів
2. Вимоги і методика написання фахового вступного реферату до аспірантури

Контрольні запитання до практичного

1. Чим регламентується підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
2. Вимоги і написання фахового вступного реферату до аспірантури.
3. Методика написання фахового вступного реферату до аспірантури.
4. Структура фахового вступного реферату до аспірантури.
5. Значення фахового вступного реферату до аспірантури.

Рекомендована література до практичного

1. Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників ПРАЦІВНИКІВ (із наказу ВАК України від 29 травня 2007 р. № 342) // Бюлетень ВАК України. – 2007. – № 6. – С. 2 – 40.
2. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня

[Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. – 3-є вид., випр. і доп. – К.: Толока, 2007. – 80 с.

ПРАКТИЧНЕ
на тему: «ВИКОНАННЯ Й ЗАХИСТ КАНДИДАТСЬКИХ І
ДОКТОРСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ»

1. Дисертаційні роботи та їх види
2. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження:
 - Вибір і затвердження теми дисертації;
 - Пошук, накопичення та обробка наукової інформації з теми дисертаційного дослідження;
 - Написання огляду літератури до дисертації;
 - Виклад змісту та структура дисертації.
3. Оформлення дисертаційної роботи
4. Автореферат дисертації та методика його написання й оформлення
5. Попередня експертиза (передзахист) дисертації на кафедрі (відділі)
6. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради
7. Прилюдний захист дисертації
8. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України

Перелік установ, до яких обов'язково надсилаються автореферати дисертацій

1. Секретаріат Президента України (01220, Київ, вул. Банкова, 11).
2. Кабінет Міністрів України. Відділ з питань науки (01008, Київ, вул. М. Грушевського, 12/2).
3. Міністерство освіти і науки України (01135, Київ, просп. Перемоги, 10).
4. Вища атестаційна комісія України (01001, Київ, Хрещатик, 34).
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (03039, Київ, Проспект 40 — річчя Жовтня, 3).
6. Національна парламентська бібліотека України (01001, Київ, вул. М. Грушевського, 1).
7. Львівська наукова бібліотека ім. Василя Стефаника НАН України (79000, Львів, вул. Стефаника, 2).
8. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького (65026, Одеса, вул. Пастера, 13).
9. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка (61003, Харків, провулок Короленка, 18).
10. Волинський державний університет ім. Лесі Українки (43025, Луцьк, проспект Волі, 13).
11. Дніпропетровський національний університет (49050, Дніпропетровськ,

вул. Наукова, 13).

12. Донецький національний університет (83055, Донецьк, вул. Університетська, 24).

13. Запорізький державний університет (69600, Запоріжжя, вул. Жуковського, 66).

14. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка (01033, Київ, вул. Володимирська, 64).

15. Львівський національний університет ім. Івана Франка (79002, Львів, вул. Університетська, 1).

16. Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова (65026, Одеса, вул. Дворянська, 2).

17. Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського (95007, Сімферополь, пр. Вернадського, 4).

18. Сумський державний університет (40007, Суми, вул. Римського — Корсакова, 2).

19. Ужгородський національний університет (88000, Ужгород, вул. Підгірна, 46).

20. Східноукраїнський національний університет ім. Володимира Даля (91034, Луганськ, квартал Молодіжний, 20а).

21. Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника (76025, Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57).

22. Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (61077, Харків, площа Свободи, 4).

23. Черкаський державний університет ім. Богдана Хмельницького (18031, Черкаси, бульвар Шевченка, 81).

24. Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича (58012, Чернівці, вул. М. Коцюбинського, 2).

25. ФГУ «Российская государственная библиотека» (119019, Россия, Москва, ул. Воздвиженка, 3/5).

26. Государственное учреждение «Национальная библиотека Беларуси» (220114, Республика Беларусь, Минск, просп. Независимости, 116).

27. Национальная библиотека Узбекистана им. Алишера Навои (700047, Республика Узбекистан, Ташкент, ул. Хоремзская, 51).

28. Национальная парламентская библиотека Грузин им. И. Чавчавадзе (0107, Грузия, Тбилиси, ул. Л. Гудиашвили, 7).

29. Государственное учреждение Национальная библиотека Республики Казахстан (050013, Республика Казахстан, Алматы, просп. Абая, 14).

30. Азербайджанская национальная библиотека им. М. Ф. Ахундова (Азербайджанская Республика, А2 1000, Баку, ул. Хагани, 29).

31. Национальная Библиотека Республики Молдова (Республика Молдова, МД — 2012, Кишинзу, ул. 31 августа 1989 г, 78А).

32. Национальная библиотека Кьргызской Республики (Киргизстан, 720040, Бишкек, ул. Абрахманова, 208).

33. Национальная библиотека Республики Таджикистан им. Абулькаси́ма Фирдавси (734711, Республика Таджикистан, Душанбе, просп. Рудаки,

36).

34. Государственная некоммерческая организация «Национальная библиотека Ариении» (375009, Республика Армения, Ереван, ул. Теряна, 72).

35. Национальная библиотека Туркменистана ім. Сапармурата Туркменбаши (744000, Туркменистан, Ашхабад, площадь Нейтралитета).

36. Книжкова палата України (02660, Київ, просп. Гагаріна, 27).

37. Державна науково-технічна бібліотека України (03680, МСП, Київ, вул. Антоновича, 180).

38. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека УААН (03680, МСП, Київ, вул. Героїв Оборони, 10)

— для біологічних, сільськогосподарських і ветеринарних наук.

39. Національна наукова медична бібліотека (01033, Київ, вул. Л. Толстого,

7)

— для біологічних, медичних та фармацевтичних наук.

40. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського (04060, Київ, вул. М. Берлинського, 9)

— для педагогічних, психологічних наук.

41. Національна юридична бібліотека України (03039, Київ, просп. 40-річчя Жовтня, 3)

— для юридичних наук.

42. Наукові установи та організації, в яких функціонують спеціалізовані вчені ради за спеціальністю поданої до захисту дисертації.

Один примірник дисертації та два примірники автореферату не пізніше як за місяць до захисту передають до бібліотеки організації, спеціалізована вчена рада якої прийняла дисертацію до захисту. Вони зберігаються в бібліотеці на правах рукопису.

Контрольні запитання до практичного

1. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації.
2. Загальна схема дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.

3. Завдання дисертаційної роботи .

4. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.

5. Вимоги до змісту і структури дисертації.

6. Оформлення дисертаційної роботи.

7. Вимоги до автореферату дисертації.

8. Порядок захисту дисертації.

9. Складові прилюдного захисту дисертації.

10. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ВАК України

Рекомендована література до практичного

1. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст]: Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів

вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеків; передне слово Р. В. Бойка. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. – 64 с.

2. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007 р. № 423. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України»; вид-во «Толока», 2008. – 31 с.

3. Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників (із наказу ВАК України від 29 травня 2007 р. № 342) // Бюлетень ВАК України. – 2007. – №6. – С. 2 – 40.

4. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / Автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. — 3-є вид., випр. і доп. – К.: Толока, 2007. — 80 с.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

Контрольні запитання до розділу (МЕТОДОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ)

1. Складіть план та програму дослідження теми.
2. Охарактеризуйте процес складання ТЕО?
3. Охарактеризуйте види ефективності наукових досліджень.
4. Яким чином можна визначити економічний ефект роботи?
5. Етапи складання методики дослідження наукової теми?
6. Наведіть складові робочого плану наукового дослідження?
7. Наведіть етапи організації наукових досліджень.
8. Наведіть послідовність роботи при виборі теми наукового дослідження?
9. Сформулюйте вимоги до теми наукового дослідження.
10. Наведіть послідовність структури проблеми наукового дослідження.
11. Наведіть складові календарного плану–графіка дослідження,
12. Назвіть правила обґрунтування теми дослідження?
13. Надайте визначення сутності та принципам реалізації системного підходу в дослідженні.

Контрольні запитання (МЕТОДИ ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)

1. В чому полягає методологія науки?
2. Охарактеризуйте групи загальних методів досліджень.
3. Надайте визначення загальнонауковій, фундаментальній, конкретно-науковій методології.

4. Наведіть структуру методу наукового пізнання.
5. Назвіть рівні наукового пізнання.
6. Охарактеризуйте самоорганізацію праці науковця?
7. Надайте визначення поняттю «плановість у науковій творчості».
8. Назвіть принципи системності у науковому пізнанні.

Контрольні запитання (МЕТОДОЛОГІЯ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДНОГО ПРОЦЕСУ)

1. Надайте характеристику етапів створення нової інформації.
2. Вкажіть у чому полягає формулювання попередніх рекомендацій та висновків.
3. Зазначте порядок підготовки і виконання наукового експерименту.
4. Охарактеризуйте процес корегування попередніх висновків і рекомендацій за результатами наукового експерименту.
5. Наведіть характеристику процесу оприлюднення отриманих результатів дослідження.
6. Наведіть характеристику трьох великих груп методів наукового пізнання.
7. Вкажіть та опишіть базові закони логіки.
8. Наведіть класифікаційну характеристику умовиводів, що використовуються у наукових дослідженнях.
9. Розкрийте сутність та основні правила аргументації.
10. Опишіть коротко основні етапи здійснення робіт на прикінцевій стадії науково–дослідного процесу.
11. Зазначте та опишіть вимоги до оформлення звіту з виконаної НДР.
12. Охарактеризуйте процес підготовки рефератів за результатами дослідження.
13. Наведіть поняття наукова стаття і наведіть правила її підготовки.
14. Наведіть поняття монографія і дисертація.
15. Вкажіть та охарактеризуйте базові етапи підготовки доповіді на науково–практичній конференції.
16. Поясніть різницю між такими поняттями як відкриття винахід.
17. Опишіть мету і порядок здійснення обговорення роботи.
18. Вкажіть у чому полягає рецензування науково–дослідної роботи?
19. Вкажіть шляхи підвищення ефективності проведення наукових досліджень
20. Яким чином здійснюється оцінювання отриманих результатів дослідження?
21. Вкажіть особливості процесу впровадження результатів наукових досліджень.
22. Вкажіть у чому полягає суть процесу дослідно–виробничого впровадження результатів НДР?
23. Навіщо здійснюють перевірку впроваджених досліджень?

24. Вкажіть особливості впровадження результатів досліджень у серійне виробництво.

25. Надайте характеристику основних видів ефективності наукових досліджень.

26. Наведіть та охарактеризуйте критерій ефективності роботи окремого наукового працівника.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ДО ПИТАНЬ

1. Астрелін, І. М. Основи наукових досліджень / І. М. Астрелін, А. Л. Концевой, С. А. Концевой // НТУУ «КПІ». – Київ, 2017. – 315 с.
2. Крушельницька В. Методологія та організація наукових досліджень / В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2003. – 192 с.
3. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Київ: ВД "Професіонал", 2004. – 198 с.
4. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. Л. Пілюшенко, І. В. Крабах, Е. І. Славенко // Лібра. – Київ, 2004. – 344 с.
5. П'ятницька І. С. Основи наукових досліджень в вищій школі / І. С. П'ятницька. – Київ : Вища школа, 2003. – 316 с.
6. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Київ : Професіонал, 2014. – 208 с.
7. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – Київ : Знання, 2007. – 317 с.
8. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – Київ : Знання, 2006. – 307 с.
9. Гайдучок В. М. Теорія і технологія наукових досліджень / В. М. Гайдучок, Б. І. Затхей, М. К. Лінник // Афіша. – Львів, 2006. – 232 с.
10. П'ятницька-Познякова І. С. Основи наукових досліджень / І. С. П'ятницька-Познякова. – Київ : Вища школа, 2003. – 116 с.
11. Кузнецов Ю. М. Теорія розв'язання творчих задач / Ю. М. Кузнецов. – Київ : ТОВ "ЗМОК" ПП "ГНОЗИС", 2003. – 294 с.
12. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень / А. С. Філіпенко. – Київ: Академвидав, 2005. – 208 с.
13. Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовка магістерських і дисертаційних робіт / Р. Б. Шишка. – Харків : Еспада, 2007. – 368 с.
14. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень / В. І. Романчиков. – Київ: Вища школа, 1997. – 217 с. 15. Статюха Г. О. Вступ до планування оптимального експерименту / Г. О. Статюха, Д. М. Складаний, О. С. Бондаренко // НТУУ "КПІ". – Київ, 2011. – 117 с. 16. Артемчик Г. І. Методика організації науково - дослідної роботи / Г. І. Артемчик, В. М. Куріло, М. П. Кочерган // Форум. – Київ, 2000. – 270 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Про наукову і науково-технічну діяльність ЗАКОН УКРАЇНИ від 13.12.1991 № 1977-XII (Відомості Верховної Ради (ВВР), 1992, N 12, ст. 165)

(Вводиться в дію Постановою ВР

N 1978-XII (1978-12) від 13.12.91, ВВР, 1992, N 12, ст. 166)

(Із змінами, внесеними згідно з Декретами

N 12-92 від 26.12.92, ВВР, 1993, N 10, ст. 76

N 23-92 від 31.12.92, ВВР, 1993, N 11, ст. 93

N 15-93 від 19.02.93, ВВР, 1993, N 17, ст. 184

Законами

N 183/94-ВР від 23.09.94, ВВР, 1994, N 41, ст. 376

N 75/95-ВР від 28.02.95, ВВР, 1995, N 13, ст. 85

N 498/95-ВР від 22.12.95, ВВР, 1996, N 3, ст. 11

N 608/96-ВР від 17.12.96, ВВР, 1997, N 8, ст. 62)

(В редакції Закону

N 284-XIV (284-14) від 01.12.98, ВВР, 1999, N 2–3, ст. 20)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000, ВВР, 2000, N 28, ст. 223

N 2905-III (2905-14) від 20.12.2001, ВВР, 2002, N 12–13, ст. 92

N 3065-III (3065-14) від 07.02.2002, ВВР, 2002, N 30, ст. 205

N 380-IV (380-15) від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10–11, ст. 86

N 581-IV (581-15) від 20.02.2003, ВВР, 2003, N 24, ст. 158

N 860-IV (860-15) від 22.05.2003, ВВР, 2003, N 37, ст. 300

N 1096-IV (1096-15) від 10.07.2003, ВВР, 2004, N 6, ст. 38

N 1316-IV (1316-15) від 20.11.2003, ВВР, 2004, N 14, ст. 198

N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17–18, ст. 250

N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003, ВВР, 2004, N 15, ст. 228

N 1407-IV (1407-15) від 03.02.2004, ВВР, 2004, N 16, ст. 238

N 2094-IV (2094-15) від 19.10.2004, ВВР, 2005, N 2, ст. 26

N 2261-IV (2261-15) від 16.12.2004, ВВР, 2005, N 5, ст. 121

N 3108-IV (3108-15) від 17.11.2005, ВВР, 2006, N 1, ст. 18)

(Додатково див. Закон N 3235-IV (3235-15) від 20.12.2005, ВВР, 2006, N 9, N 10-11, ст. 96)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами N 3421-IV (3421-15) від 09.02.2006, ВВР, 2006, N 22, ст. 199

N 190-V (190-16) від 22.09.2006, ВВР, 2006, N 47, ст. 463

N 489-V (489-16) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст. 66)

(Додатково див. Рішення Конституційного Суду N 6-рп/2007 (v0a6p710-07) від 09.07.2007) (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 107-VI (107-17) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5-6, N 7–8, ст. 78 – зміни діють по 31 грудня 2008 року)

(Додатково див. Рішення Конституційного Суду N 10-рп/2008 (v010p710-08) від 22.05.2008)

(У тексті Закону слова «Міністерство економіки України» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади з питань економічної політики» у відповідному відмінку згідно із Законом N 860-IV (860-15) від 22.05.2003)

(У тексті Закону слова «Міністерство України у справах науки і технологій» в усіх відмінках замінено словами «центральный орган виконавчої влади у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності» у відповідному відмінку згідно із Законом N 2261-IV (2261-15) від 16.12.2004)

Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку науково-технічної сфери, створює умови для наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку.

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: наукова діяльність — інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань. Основними її формами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження; науково-технічна діяльність — інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань у всіх галузях техніки і технологій. Її основними формами (видами) є науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання; науково-педагогічна діяльність — педагогічна діяльність у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти III–IV рівнів акредитації, пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю; (Статтю 1 доповнено абзацом четвертим згідно із Законом N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000)

науково-організаційна діяльність — діяльність, що спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науковотехнічної та науково-педагогічної діяльності; (Статтю 1 доповнено абзацом п'ятим згідно із Законом N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000)
фундаментальні наукові дослідження — наукова теоретична та (або) експериментальна діяльність, спрямована на одержання нових знань про

закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку; прикладні наукові дослідження — наукова і науково-технічна діяльність, спрямована на одержання і використання знань для практичних цілей; вчений — фізична особа (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), яка має повну вищу освіту та проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні результати; (Абзац восьмий статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законами N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000, N 1316-IV (1316-15) від 20.11.2003) молодий вчений — вчений віком до 35 років; (Статтю 1 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом N 581-IV (581-15) від 20.02.2003) науковий працівник — вчений, який за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно займається науковою, науково-технічною, науково-організаційною або науково-педагогічною діяльністю та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації; (Абзац дев'ятий статті 1 в редакції Закону N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000) науково-педагогічний працівник — вчений, який за основним місцем роботи займається професійно-педагогічною та науковою або науково-технічною діяльністю у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти III–IV рівнів акредитації; (Статтю 1 доповнено абзацом десятим згідно із Законом N 1646-III (1646-14) від 06.04.2000) науково-дослідна (науково-технічна) установа (далі — наукова установа) — юридична особа незалежно від форми власності, що створена в установленому законодавством порядку, для якої наукова або науково-технічна діяльність є основною і становить понад 70 відсотків загального річного обсягу виконаних робіт; наукова робота — дослідження з метою одержання наукового результату; науковий результат — нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації у формі звіту, наукової праці, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття тощо; науково-прикладний результат — нове конструктивне чи технологічне рішення, експериментальний зразок, закінчене випробування, розробка, яка впроваджена або може бути впроваджена у суспільну практику. Науково-прикладний результат може бути у формі звіту, ескізного проекту, конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію, натурального зразка тощо.

Стаття 2. Мета і завдання

Метою цього Закону є врегулювання відносин, пов'язаних з науковою і науково-технічною діяльністю, та створення умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів для забезпечення розвитку усіх сфер суспільного життя.

Основними завданнями цього Закону є визначення: правового статусу суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності, матеріальних та моральних стимулів забезпечення престижності та зумовленої суспільними потребами пріоритетності цієї сфери людської діяльності, залучення до неї інтелектуального потенціалу нації; економічних, соціальних та правових гарантій наукової і

науково-технічної діяльності, свободи наукової творчості; основних цілей, напрямів та принципів державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності; повноважень органів державної влади щодо здійснення державного регулювання та управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

Стаття 3. Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність

Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у процесі здійснення такої діяльності.

ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ НАУКОВОЇ І НАУКОВОТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 4. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності

Суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є: вчені, наукові працівники, науково-педагогічні працівники, а також наукові установи, наукові організації, вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації, громадські організації у науковій та науково-технічній діяльності (далі — громадські наукові організації).

Стаття 5. Вчений

Вчений є основним суб'єктом наукової і науково-технічної діяльності.

Вчений має право: обирати форми, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей; об'єднуватися з іншими вченими в постійні або тимчасові наукові колективи для проведення спільної наукової і науково-технічної діяльності; брати участь у конкурсах на виконання наукових досліджень, які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел відповідно до законодавства України; здобувати визнання авторства на наукові і науково-технічні результати своєї діяльності; публікувати результати своїх досліджень або оприлюднювати їх іншим способом, у порядку, встановленому законодавством України; брати участь у конкурсах на заміщення вакантних посад наукових і науково-педагогічних працівників; отримувати, передавати та поширювати наукову інформацію; здобувати державне і громадське визнання через присудження наукових ступенів, вчених звань, премій, почесних звань за внесок у розвиток науки, технологій, впровадження наукових, науково-технічних результатів у виробництво та за підготовку наукових кадрів.

Вчений при здійсненні наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності зобов'язаний: не завдавати шкоди здоров'ю людини, її життю та довкіллю; додержуватися етичних норм наукового співтовариства, поважати право на інтелектуальну власність.

Стаття 6. Науковий працівник

Науковий працівник може виконувати науково-дослідну, науково-педагогічну, дослідно-конструкторську, дослідно-технологічну, проектно-конструкторську, проектно-технологічну, пошукову, проектно-пошукову роботу та (або) організовувати виконання зазначених робіт у наукових установах та організаціях, вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації, лабораторіях підприємств.

Науковий працівник має право: об'єднуватись в професійні спілки, бути членом і брати участь в діяльності громадських об'єднань і політичних партій; на мотивовану відмову брати участь в науковій (науково-технічній) діяльності, результати якої можуть мати негативні наслідки для людини, суспільства або довкілля; на матеріальну підтримку виконуваних досліджень за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел фінансування відповідно до законодавства України; на іменні та інші стипендії, а також премії, що встановлюються державою, юридичними та фізичними особами; на об'єктивну оцінку своєї діяльності та отримання матеріальної винагороди відповідно до кваліфікації, наукових результатів, якості та складності виконуваної роботи, а також одержання доходу чи іншої винагороди від реалізації наукового або науково-прикладного результату своєї діяльності; займатися викладацькою діяльністю, надавати консультативну допомогу, а також бути експертом відповідно до законодавства України; займатися підприємницькою діяльністю відповідно до законодавства України.

Науковий працівник зобов'язаний: провадити наукові дослідження відповідно до укладених договорів (контрактів); представляти результати наукової і науково-технічної діяльності шляхом наукових доповідей, публікацій та захисту дисертацій; у встановленому порядку проходити атестацію на відповідність займаній посаді; постійно підвищувати свою кваліфікацію. Прийняття на роботу наукових працівників здійснюється на основі конкурсного відбору. Науковий працівник не може бути примушений провадити наукові дослідження, якщо вони або їх результати викликають або можуть викликати шкідливі для здоров'я людини, її життя та довкілля наслідки, а також не може бути притягнутий до відповідальності за відмову від участі у таких дослідженнях.

Стаття 7. Наукова установа

Наукова установа діє на підставі статуту (положення), що затверджується в установленому порядку. Управління науковою установою здійснює її керівник.

Керівник наукової установи, як правило, обирається таємним голосуванням на зборах колективу наукових працівників на визначений статутом (положенням) наукової установи термін і затверджується власником наукової установи або уповноваженим ним органом, якщо інше не передбачено статутом (положенням) наукової установи. Керівники структурних підрозділів наукової установи обираються на посади на конкурсних засадах у порядку, встановленому статутом (положенням) цих установ.

Стаття 8. Державні наукові установи

Державними науковими установами є наукові установи, засновані на державній власності. Державні наукові установи створюються, реорганізуються та ліквідуються у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено законом. Державним науковим установам передаються в постійне користування земельні ділянки згідно із законодавством України.

Стаття 9. Права і обов'язки керівника наукової установи

Керівник наукової установи: вирішує питання її діяльності відповідно до статутних завдань; представляє наукову установу в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності; відповідає за результати діяльності наукової установи перед власником або уповноваженим ним органом; в межах своєї компетенції видає накази і розпорядження; визначає функціональні обов'язки працівників; призначає частину складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи; здійснює інші повноваження, передбачені статутом (положенням) наукової установи. Керівник наукової установи щорічно звітує перед колективом наукових працівників про свою діяльність.

Стаття 10. Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи

Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи є колегіальним дорадчим органом управління науковою і науково-технічною діяльністю наукової установи. Кількісний склад членів вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи визначається статутом (положенням) наукової установи. Не менш як три чверті складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради обирається таємним голосуванням колективу наукових працівників, а решта її членів призначається наказом керівника цієї наукової установи.

Керівник наукової установи, його заступники і вчений секретар наукової установи є членами вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи за посадою.

З метою представництва інтересів трудового колективу до складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи може входити керівник первинної профспілкової організації (профспілковий представник) наукової установи (за згодою).

(Частина четверта статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1096-IV (1096-15) від 10.07.2003). Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи:

визначає перспективні напрями наукової і науково-технічної діяльності; здійснює наукову і науково-технічну оцінку тематики та результатів науково-дослідних робіт; розглядає та затверджує поточні плани наукових досліджень; затверджує теми дисертацій здобувачів та аспірантів, їх наукових керівників (консультантів); затверджує результати атестації наукових працівників; обирає за

конкурсом на вакантні посади наукових працівників; в межах своєї компетенції розглядає питання про присвоєння вчених звань; вирішує інші питання діяльності наукової установи, визначені її статутом (положенням).

При науковій установі можуть створюватися спеціалізовані вчені ради для захисту дисертацій за відповідними спеціальностями у порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 11. Державна атестація наукових установ

З метою оцінки ефективності діяльності наукових установ, відповідності одержуваних ними результатів державним науково-технічним пріоритетам та завданням науково-технічного розвитку, а також з метою визначення необхідності надання їм підтримки держави не менше одного разу на п'ять років провадиться державна атестація наукових установ у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Державній атестації підлягають наукові установи усіх форм власності, що внесені або претендують на внесення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

Стаття 12. Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави

Для надання державної підтримки науковим установам усіх форм власності, діяльність яких має важливе значення для науки, економіки та виробництва, створюється Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави. Положення про Державний реєстр наукових установ затверджується Кабінетом Міністрів України. Наукові установи включаються центральним органом виконавчої влади у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності до Державного реєстру наукових установ за умови проходження державної атестації. Наукові установи, включені до Державного реєстру наукових установ: користуються податковими пільгами відповідно до законодавства України; не можуть змінювати наукову і науково-технічну діяльність на інші види діяльності; зобов'язані не менш як 50 відсотків доходу від своєї діяльності спрямовувати на проведення ініціативних науково-дослідних робіт та розвиток дослідницької матеріально-технічної бази. Наукові установи, включені до Державного реєстру наукових установ, виключаються з нього у разі недодержання ними вимог, передбачених цим Законом.

Стаття 13. Національний науковий центр

Статус національного наукового центру може бути надано науковій установі, вищому навчальному закладу IV рівня акредитації (об'єднанню наукових установ чи вищих навчальних закладів IV рівня акредитації), що проводять комплексні наукові дослідження загальнодержавного значення та мають світове визнання своєї діяльності. Надання і позбавлення статусу національного наукового центру здійснюються Указом Президента України за поданням Кабінету Міністрів України. Статус та особливості діяльності національних наукових центрів визначаються Положенням про національний

науковий центр, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання

З метою збереження унікальних наукових об'єктів: колекцій, інформаційних фондів, дослідних установок та обладнання, а також заповідників і дендропарків, наукових полігонів тощо, які мають виняткове значення для української та світової науки, — створюється Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання. Порядок формування і ведення Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, визначається Кабінетом Міністрів України.

Рішення про віднесення наукових об'єктів до таких, що становлять національне надбання, приймає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.

Фінансування заходів щодо утримання і збереження наукових об'єктів, які включені до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, щорічно передбачається у Державному бюджеті України.

Стаття 15. Національна академія наук України та галузеві академії наук

Національна академія наук України та галузеві академії наук – Українська академія аграрних наук, Академія медичних наук України, Академія педагогічних наук України, Академія правових наук України, Академія мистецтв України (далі – академії) є державними науковими організаціями, що засновані на державній власності.

Кошти на забезпечення діяльності академій щорічно визначаються у Державному бюджеті України окремими рядками. Фінансування академій може здійснюватися за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством України.

До складу академій можуть входити наукові установи, підприємства, організації, об'єкти соціальної сфери, що забезпечують їх діяльність.

Державне управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності академій здійснюється згідно з законодавством України у межах, що не порушують їхньої самоврядності у вирішенні питань статутної діяльності і свободи наукової творчості.

Самоврядність академій полягає у самостійному визначенні тематики досліджень, своєї структури, вирішенні науково-організаційних, господарських, кадрових питань, здійсненні міжнародних наукових зв'язків.

Академії виконують замовлення органів державної влади стосовно розроблення засад державної наукової і науково-технічної політики, проведення наукової експертизи проектів державних рішень і програм.

Академії щорічно звітують перед Кабінетом Міністрів України про результати наукової і науково-технічної діяльності та використання коштів, виділених їм із Державного бюджету України.

Національна академія наук України – вища наукова організація України, яка організує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних і гуманітарних наук, а також координує здійснення фундаментальних досліджень в наукових установах та організаціях незалежно від форм власності. При Національній академії наук України створюється міжвідомча рада з координації фундаментальних досліджень в Україні (далі — рада). Положення про раду та її склад затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Галузеві академії координують, організують і проводять дослідження у відповідних галузях науки і техніки.

Держава передає академіям у безстрокове безоплатне користування без права зміни форми власності основні фонди, а також обігові кошти. Використання майна, переданого академіям, здійснюється ними відповідно до законодавства та статутів академії. Земельні ділянки надаються академіям у постійне користування або в оренду відповідно до земельного законодавства України.

(Частина десята статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1377-IV (1377-15) від 11.12.2003) Національна академія наук України здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та свого статуту, який затверджується загальними зборами Національної академії наук України та реєструється Міністерством юстиції України. (Частина одинадцята статті 15 в редакції Закону N 3065-III (3065-14) від 07.02.2002) Галузеві академії наук України здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України та своїх статутів, які приймаються загальними зборами академії. Статуту галузевих академії наук затверджуються Кабінетом Міністрів України (210-2000-п).

(Статтю 15 доповнено частиною дванадцятою згідно із Законом N 3065-III (3065-14) від 07.02.2002). Загальні збори Національної академії наук України та галузевих академії наук мають виключне право вибирати вчених України дійсними членами (академіками) та членами-кореспондентами, а іноземних вчених — іноземними членами відповідних академії.

Стаття 16. Наукова і науково-технічна діяльність у системі вищої освіти

Наукова і науково-технічна діяльність є невід’ємною складовою частиною навчального процесу вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації. Наукова і науково-технічна діяльність у системі вищої освіти здійснюється відповідно до законів України «Про освіту» (1060-12), «Про вищу освіту» (2984-14) та цього Закону. (Частина друга статті 16 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1316-IV (1316-15) від 20.11.2003)

На вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації поширюються права, передбачені цим Законом для наукових установ.

Стаття 17. Громадські наукові організації

Громадські наукові організації є об’єднаннями вчених для цілеспрямованого розвитку відповідних напрямів науки, захисту фахових

інтересів, взаємної координації науково-дослідної роботи, обміну досвідом. Громадські наукові організації підлягають реєстрації та діють відповідно до законодавства про об'єднання громадян з урахуванням положень цього Закону. Громадські наукові організації можуть створювати тимчасові наукові колективи, утворювати для виконання статутних завдань науково-дослідні, проектно-конструкторські, експертні, консалтингові, пошукові організації, співпрацювати із іноземними та міжнародними організаціями, бути колективними членами міжнародних науково-фахових об'єднань, спілок, товариств відповідно до законодавства України.

Стаття 18. Взаємовідносини органів державної влади і громадських наукових організацій

Органи державної влади можуть залучати громадські наукові організації за їхньою згодою до участі у підготовці та реалізації рішень стосовно наукової і науково-технічної діяльності, наукової і науково-технічної експертизи, науково-технічних програм, проектів і розробок та у взаємодії з ними інформувати населення про безпеку, екологічну чистоту, економічну та соціальну значущість, екологічні та соціально-економічні наслідки реалізації відповідних програм, проектів і розробок.

ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧЕНИХ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 19. Підготовка наукових кадрів та підвищення їх кваліфікації

Стаття 20. Наукові ступені і вчені звання

Стаття 21. Атестація наукових працівників

Стаття 22. Правовий режим наукового і науково-технічного результату

Стаття 22-1. Посади наукових працівників

Стаття 22-2. Посади науково-педагогічних працівників

Стаття 22-2. Посади науково-педагогічних працівників

Стаття 22-3. Стаж наукової роботи

Стаття 23. Оплата і стимулювання праці наукового працівника

Стаття 24. Пенсійне забезпечення та соціальний захист наукового працівника

ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 25. Повноваження Верховної Ради України у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 26. Повноваження Президента України у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 27. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 28. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

Стаття 29. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 30. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади

ФОРМИ І МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У НАУКОВІЙ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 31. Цілі та напрями державної політики в науковій і науковотехнічній діяльності

Стаття 32. Основні принципи державного управління та регулювання у науковій і науково-технічній діяльності

Стаття 33. Фінансово-кредитні та податкові важелі державного регулювання у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 34. Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 35. Державний фонд фундаментальних досліджень

Стаття 36. Державні цільові наукові та науково-технічні програми у сфері наукової і науково-технічної діяльності

Стаття 37. Державне замовлення на науково-технічну продукцію

Стаття 38. Державний інноваційний фонд

Стаття 39. Забезпечення розвитку кадрового потенціалу науки

Стаття 40. Наукова і науково-технічна експертиза

Стаття 41. Система науково-технічної інформації

Стаття 42. Захист права інтелектуальної власності

Стаття 43. Стандартизація, метрологічне забезпечення і сертифікація у науковій і науково-технічній діяльності

Стаття 44. Державна підтримка міжнародного наукового та науковотехнічного співробітництва

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування за винятком статей 11, 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 23, 24, 34, 36, які набирають чинності через шість місяців після набрання чинності цим Законом. 2. Кабінету Міністрів України: забезпечити в шестимісячний термін прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; привести у двомісячний термін свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом. 3. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону. 4. Кошти, необхідні для реалізації положень частин четвертої та сьомої статті 24 цього Закону, передбачаються у розділі «Фундаментальні наукові

дослідження і сприяння науково-технічному прогресу» Державного бюджету України. 5. Частина друга статті 34 цього Закону реалізовуватиметься поетапно з 1999 до 2001 року шляхом щорічного збільшення частки видатків на науку, починаючи з одного відсотка валового внутрішнього продукту. Президент України Л. КРАВЧУК м. Київ, 13 грудня 1991 року N 1977-ХП

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про вищу освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, N 20, ст. 134)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 380-IV (380-15) від 26.12.2002, ВВР, 2003, N 10–11, ст. 86

N 1004-IV (1004-15) від 19.06.2003, ВВР, 2004, N 2, ст. 9

N 1158-IV (1158-15) від 11.09.2003, ВВР, 2004, N 8, ст. 67

N 1344-IV (1344-15) від 27.11.2003, ВВР, 2004, N 17–18, ст. 250)

(Щодо визнання неконституційними окремих положень див.

Рішення Конституційного Суду

N 14-рп/2004 (v014p710-04) від 07.07.2004)

(Із змінами, внесеними згідно із Законами

N 2229-IV (2229-15) від 14.12.2004, ВВР, 2005, N 4, ст. 103

N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005, ВВР, 2005, N 17, N 18–19, ст. 267

N 3074-IV (3074-15) від 04.11.2005, ВВР, 2006, N 5–6, ст. 72

N 489-V (489-16) від 19.12.2006, ВВР, 2007, N 7-8, ст. 66

N 506-V (506-16) від 20.12.2006, ВВР, 2007, N 10, ст. 83

N 107-VI (107-17) від 28.12.2007, ВВР, 2008, N 5–6, N 7–8, ст. 78

– зміни діють по 31 грудня 2008 року)

(Додатково див. Рішення Конституційного Суду

N 10-рп/2008 (v010p710-08) від 22.05.2008)

(Із змінами, внесеними згідно із Законом

N 1024-VI (1024-17) від 19.02.2009)

Цей Закон спрямований на врегулювання суспільних відносин у галузі навчання, виховання, професійної підготовки громадян України. Він встановлює правові, організаційні, фінансові та інші засади функціонування

системи вищої освіти, створює умови для самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства і держави у кваліфікованих фахівцях.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

Стаття 2. Законодавство України про вищу освіту

Стаття 3. Державна політика у галузі вищої освіти

Стаття 4. Право громадян на вищу освіту

СТРУКТУРА ВИЩОЇ ОСВІТИ. ДОКУМЕНТИ ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

- Стаття 6. Структура вищої освіти
- Стаття 7. Освітні рівні вищої освіти
- Стаття 8. Освітньо-кваліфікаційні рівні вищої освіти
- Стаття 9. Документи про вищу освіту
- Стаття 10. Післядипломна освіта

СТАНДАРТИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- Стаття 11. Система стандартів вищої освіти
- Стаття 12. Державний стандарт вищої освіти
- Стаття 13. Галузеві стандарти вищої освіти
- Стаття 14. Стандарти вищої освіти вищих навчальних закладів
- Стаття 15. Науково-методичне забезпечення вищої освіти

УПРАВЛІННЯ У ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

- Стаття 16. Система вищої освіти
- Стаття 17. Управління у галузі вищої освіти
- Стаття 18. Повноваження спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі освіти і науки, інших центральних органів виконавчої влади, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади
- Стаття 19. Повноваження Вищої атестаційної комісії України
- Стаття 20. Повноваження органів влади Автономної Республіки Крим та органів місцевого самоврядування, які мають у своєму підпорядкуванні вищі навчальні заклади
- Стаття 21. Повноваження власника (власників) вищого навчального Закладу

ВИЩІ НАВЧАЛЬНІ ЗАКЛАДИ

- Стаття 22. Мета і головні завдання діяльності вищого навчального закладу
- Стаття 23. Правовий статус вищого навчального закладу
- Стаття 24. Рівні акредитації вищих навчальних закладів
- Стаття 25. Типи вищих навчальних закладів
- Стаття 26. Національний вищий навчальний заклад Державному вищому навчальному закладу четвертого рівня акредитації відповідно до законодавства може бути надано статус національного
- Стаття 27. Створення, реорганізація та ліквідація вищого навчального закладу
- Стаття 28. Ліцензування освітньої діяльності, акредитація напрямів,

спеціальностей та вищих навчальних закладів

Стаття 29. Принципи управління вищим навчальним закладом

Стаття 30. Структурні підрозділи вищого навчального закладу

Стаття 31. Забезпечення державою діяльності вищих навчальних закладів

УПРАВЛІННЯ ВИЩИМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Стаття 32. Керівник вищого навчального закладу

Стаття 33. Керівник факультету, відділення

Стаття 34. Вчені ради

Стаття 35. Наглядова рада

Стаття 36. Робочі та дорадчі органи

Стаття 37. Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах

Стаття 38. Студентське самоврядування

Стаття 39. Обрання, затвердження та звільнення з посади керівника вищого навчального закладу

Стаття 40. Обрання на посаду та звільнення з посади керівника факультету

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 41. Навчально-виховний процес

Стаття 42. Форми навчання у вищих навчальних закладах

Стаття 43. Форми організації навчального процесу

Стаття 44. Умови прийому на навчання до вищого навчального закладу

Стаття 45. Відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

УЧАСНИКИ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 46. Учасники навчально-виховного процесу

Стаття 47. Педагогічні і науково-педагогічні працівники

Стаття 48. Основні посади педагогічних і науково-педагогічних працівників

Стаття 49. Робочий час педагогічних та науково-педагогічних працівників

Стаття 50. Права педагогічних та науково-педагогічних працівників

Стаття 51. Обов'язки педагогічних та науково-педагогічних працівників

Стаття 52. Підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників

Стаття 53. Особи, які навчаються у вищих навчальних закладах

Стаття 54. Права осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

Стаття 55. Обов'язки осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах

Стаття 56. Працевлаштування випускників вищих навчальних закладів

Стаття 57. Гарантії педагогічним, науково-педагогічним та іншим категоріям працівників вищих навчальних закладів

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 58. Аспірантура (ад'юнктура), асистентура-стажування та докторантура

Стаття 59. Наукові ступені і вчені звання

Стаття 60. Спеціалізовані вчені ради

НАУКОВА І НАУКОВО-ТЕХНІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Стаття 61. Мета і завдання наукової і науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах

Стаття 62. Організація і управління науковою і науково-технічною діяльністю

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття 63. Правовий режим майна вищих навчальних закладів

Стаття 64. Фінансування вищих навчальних закладів

Стаття 65. Платні послуги у галузі вищої освіти та пов'язаних з нею інших галузях діяльності

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 66. Державна політика у галузі міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти

Стаття 67. Основні напрями міжнародного співробітництва у галузі вищої освіти

Стаття 68. Зовнішньоекономічна діяльність у галузі вищої освіти

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ВИЩУ ОСВІТУ

Стаття 69. Відповідальність за порушення законодавства про вищу освіту

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування. Положення частини четвертої статті 23 набирають чинності з дня прийняття рішення про набір студентів 2009 року. (Абзац другий пункту 1 розділу XIV із змінами, внесеними згідно із Законами N 1004-IV (1004-15) від 19.06.2003, N 2505-IV (2505-15) від 25.03.2005) Положення абзаців першого і другого частини першої та абзацу першого частини другої статті 39, абзаців першого та другого частини першої статті 40 цього Закону щодо вимог до кандидатур на посади керівника вищого навчального закладу та керівника факультету поширюються на осіб, які будуть обиратися на зазначені посади з дня набрання чинності цим Законом. Положення абзацу четвертого частини першої статті 64 набирають чинності з 1 січня 2005 року. Закони та інші нормативно-правові акти, прийняті до набрання чинності цим Законом, застосовуються у частині, що не суперечить цьому Закону. 2. Кабінету Міністрів України: у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів у відповідність із цим Законом; у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом; у тримісячний термін з дня набрання чинності цим Законом привести свої нормативно-правові акти, а також забезпечити приведення нормативноправових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом; у проектах законів про Державний бюджет України на 2003 рік та наступні роки передбачати поступове збільшення бюджетних асигнувань для реалізації положень абзацу четвертого частини першої статті 64 цього Закону. 3. У Законі України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» (1775-14) (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., N 36, ст. 299; 2001 р., N 11, ст. 45, N 49, ст. 259; 2002 р., N 1, ст. 1): частину другу статті 2 після слів «ядерної енергії» доповнити словами «ліцензування у сфері освіти»; пункт 40 статті 9 виключити. Президент України Л. КУЧМА м. Київ, 17 січня 2002 року N 2984-III

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень [Текст]: Підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / М. Т. Білуха. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.
2. Довідник здобувача наукового ступеня [Текст]: Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков; передне слово Р. В. Бойка. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. – 64 с.
3. ДСТУ 3582-97. Скорочення слів в українській мові. Загальні вимоги та правила [Текст]: чинний від 01.07.1998. — К.: Держстандарт України, 1998. – 27 с.
4. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Видання офіційне. — К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 124 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної і видавничої справи).
5. Дудченко А. А. Основы научных исследований [Текст]: Учеб. пособие / А. А. Дудченко. — К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. — 114 с.
6. Калуев А. В. Что полезно знать ученому перед тем, как писать свой труд. — Киев, 2001.
7. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст]: Навчальний посібник / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсеєв. – 3-є вид., перероб. і допов. – К.: ВД «Професіонал», 2005. – 240 с.
8. Коровайченко Ю. М. Alma mater, або як стати справжнім студентом [Текст: (інформація для абітурієнтів, студентів, батьків, викладачів) / Ю. М. Коровайченко. – К.: «ВМУРoЛ», 2003. – 115 с. – (Путівник в країну «Студентство»).
9. Методичні рекомендації щодо структури, змісту та обсягів підручників і навчальних посібників для вищих навчальних закладів...– К.: Знання, 2008. – 16 с.
10. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту [Текст] / І. В. Мороз. — К.: Т-во «Знання», 1997. — 56 с.
11. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (Затверджено наказом Міністерства освіти України від 8.04.93 № 93 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 20.12.94 № 351) // <http://www.minagro.gov.ua/page/?n=4944>
12. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника: затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007р. № 423. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України»; вид-во «Толока», 2008. – 31 с.
13. Про вищу освіту [Текст]: закон України. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 64 с. – (Закони України).

14. Про затвердження нової редакції переліків і форм документів, що використовуються при атестації наукових і науково-педагогічних працівників (із наказу ВАК України від 29 травня 2007 р. № 342) // Бюлетень ВАК України. – 2007. – №6. – С. 2 – 40.
15. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс]. – Електрон. дан. – К.: Верховна Рада України. – Режим доступу: [http:// zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12](http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12), вільний. Назва з екрану.
16. Про освіту [Текст]: закон України. – К.: Парламентське вид-во, 1991. – 45 с.. – (Закони України).
17. Про практичну підготовку студентів // http://www.mon.gov.ua/newstmp/2009_1/09_02/1_9_93.doc
18. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі [Текст]: Навч. посібник / І. П'ятницька-Позднякова. – К.: [б.в.], 2003. – 116 с.
19. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень [Текст] / В. К. Сидоренко. – К.: 2000. – РНКЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.
20. Соловьева К. Н. Основы подготовки к научной деятельности и оформление ее результатов. – М: Академия, 2005. – 100 с.
21. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко: Підручник для студентів вищих навч. закладів. – Х.: ХДАК, 1998. – 288 с.
22. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня [Текст]: (методичні поради) / автор-упоряд. Л. А. Пономаренко. — 3-є вид., випр. і доп. – К.: Толока, 2007. – 80 с.

Навчальне видання

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Методичні вказівки
для проведення практичної та самостійної роботи

Укладачі:

Косуліна Н. Г., Лисиченко М. Л. Шигимага В. О., Чорна М. О.

Підписано до друку 5.02.2025 р.

Формат 60 x 84 1/16. Гарнітура Garamond. Умовн. друк. арк. – 1,7.

Наклад – 100 прим.

Державний біотехнологічний університет 61002,
м. Харків, вул. Алчевських, 44